

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglas: enostolpna m m vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Pavšalni franco.

dništv:

a 1/1. Telefon 300

prava:

i. Telefon 44

Ljubljana.

Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanjem je priložiti znamko
za odgovor.

Razprava v skupščini glede dolar-skega posojila.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Ob 9.15 do-poldne je otvoril predsednik dr. Ribar sejo narodne skupščine. Pred prehodom na dne-vni red je imel spominski govor za pokoj-nim ministrom Miloradom Draškovićem. Omenil je, da so mu nekateri poslanci sporočili željo, naj bi narodna skupščina pristopovala današnjemu parastosu v sa-borni cerkvi. Dejal pa je, da pozna parla-ment zelo dobro blagega pokojnika in ve, da je bil mož dela in da bi bil v današnjem trenutku gotovo sam pri delu. Zaradi tega je predlagal, naj pošlje narodna skupščina le deputacijo posameznih klubov v cerkev. Dr. Ribar je sklenil svoj govor z besedami: »Slava pokojnemu Miloradu Draškoviću!« Vsa zbornica je zaklicala »Slava mu!«

KRIKA ZAKONSKEGA PRED-LOGA O POSOJILU.

Nato pride zbornica na dnevni red in nadaljuje debato o ameriškem posojilu. Zemljoradnik Milivoje Aradić kritizira po-vrsti vse člene predloge v zmislu predgo-vornikov. Uvodoma naglašja, da tvori to posojilo epilog k demokratsko-radikal-skega režimu, ki je skoraj štiri leta vladal s pomočjo izrednih kreditov. Vladi pripisuje krivdo za finančno stanje, v katerem se da-nes nahaja država in izjavlja v imenu svo-gega kluba, da bo glasoval proti posojilu. — Nato povzame besedo radikalni posla-nec in minister za promet v prejšnji Paš-kevi vladi Uzunović. Veli, da predložene po-sojilo nima nobenega političnega ali stran-karskega značaja in da ta okolnost tvori možnost, da se o tem vprašanju objektivno razpravlja in ga prouči brez vsakega strankarsko-političnega predsodka ali obo-jestranske diferenciacije. Tu gre za posel finančno-materijalne naravi. V veri, da ima posojilo tudi ugodno politično stran, ne smemo zanemarjati glavnega momenta, kar bi bilo zelo škodljivo za stvar samo. Go-vornik ima pomisleke, ali nima morda do-lobca, da se posojilo dolgo vrsto let ne sme konvertirati, kakšne politične tendence in bi v tem slučaju utegnile ovirati svobo-do našega kretanja. Naša bilanca more biti le aktivna, ako storimo energične ukrepe. V vse panoge javnega življenja je treba nvesti varčevanje in uvoz omejiti. Strinja se z argumenti dr. Dulbiča. Uzunović kri-tizira potem posamezne člene predloge in pravi končno, da v trdnem prepričanju ne more glasovati za predlog, da pa iz tega ne more kovati političnega kapitala. — Seja se je potem ob 12.30 prekinila.

POSOJILU ZAKLJUČENO BREZ POMISLEKA.

Popoldne ob pol petih se je seja nadaljevala. — Radikalci Ljuba Ma-tič kritizira posojilo in izjavlja, da ni proti posojilu sploh, ampak le proti sedanjem posojilu, in da se z njim ne more strinjati. Vendar bo iz dr-žavnih interesov in iz strankarske discipline glasoval za posojilo. — Poslanec dr. Milan Rojc (demokrat-ski disident) izjavlja, da se brez iz-jeme strinja z vsem, kar sta izvajala dr. Dulbič in Uzunović. Soglašja kar so stvarno in brez strankarske primesi povedali drugi predgovor-niki. On v splošnem ni proti posojilu,

ker je sredstvo, katerega se mora poslužiti vlada v gotovem položaju, zlasti ako gre za ustanove, ki ne bo-do le koristile sedanjosti, ampak tu-di bodočim rodovom. Govornik pri-poroča posojilo, ki naj gre v prid kmetijstvu. Nadalje pravi, da vlada ne podpira vseučilišč v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani iz posojila. Ni proti temu, da se sklene posojilo za železnice ali za kaj drugega, vendar pa mora nasprotovati, da se zaključi posojilo takorekó na pamet in šele potem na to misli, čemu se pravza-prav porabi. Za tak slučaj gre pri nas glede železnice Beograd—Jadran pri čemer ni predlagana ne trasa ne točka, kjer naj bi ta železnica prišla do morja. Dr. Rojc zaključuje svoj govor s tem, da bo glasoval proti po-sojilu, ker mora slediti svoji vesti. — Radikalni disident Aleksa Zujović se izjavlja zlasti proti železniškemu programu.

ŽELEZNIŠKA POLITIKA V SLO-VENIJI.

Posl. Karel Škulj (Jugoslovanski klub) govori o naši želez. politiki, zlasti v Sloveniji. Zahteva zvezo prog Kočevje—Ljubljana Zagreb—Ogulin—Sušak. Izjavlja, da je ža-lostno za Slovence, ako se v Beo-gradu naglašajo železnice, ki se na-hajajo v italijanskih rokah in po ka-terih naj bi imela Slovenija dostop do morja. Kar je za Srbe Kosovo, to je za Slovence Rapallo. Zahteva tu-di, naj se železniško omrežje v Slo-veniji razširi. V prvi vrsti naj se zgradijo proge Murska Sobotna—Lju-tomer—Ormož, ki je bila obljublje-na že povodom najetja 70stot. dr-žavnega investicijskega posojila iz lanskega leta, dalje Bistrica—Novo mesto—Želebič—Rakek, St. Janž—Zidani most in Rogatec—Krapina. Radikalca Ante Radojevič in Vlada Savić se strinjata z argumenti predgovornikov in se izjavljata proti po-sojilu.

PROTI JADRAN. ŽELEZNICI ZA NARAVNO ZVEZO.

H koncu govori o stvari tudi dr. Vladimir Deželic (Jugoslovanski klub), ki pravi, da je misel gradbe jadrans-ke železnice le fraza, ki jo ima vsa-ko pred očmi in ki narod fascinira in ki ne dopusti, da se je kdo dota-kne, ker je sakrosanktna. Jadran-ska železnica bo koristila le nekate-rim kapitalistom, nikakor pa ne na-rodu. Zaradi tega priporoča bolj na-ravno zvezo zapada z vzhodom. Zgradi naj se dosedanja glavna zve-za in položaj naj se drugi tir na progi Zidani most—Zagreb—Beograd, s čemer bodo kraji z dobro razvito in-dustrijo zvezani s pokrajini, kjer je bogato žitno polje in ki so bogate na naravnih zakladih in sirovinah. — Seja se je zaključila ob 8 in pol zveč.

Opozicija zapusti parlament?

Beograd, 21. julija. (Izv.) Danes je bila v parlamentarnih krogih raz-širjena govorica, ki pa še ni potrje-na, da se je opozicija sporazumela, da bo v znak protesta pri glasova-

nju o ameriškem posojilu za enkrat zapustila parlament, tako da bi bila za posojilo in za proračun odgovor-na edinole večina narodne skup-ščine.

Def. sporazum med kmetijci in vlado

Beograd, 21. julija. (Izv.) Danes se je določilo definitivno besedilo sporazuma med samostojno kmetij-sko stranko in vlado. V smislu tega sporazuma se vstavi v zakonski na-črt o inozemskem posojilu v znesku 100 milijonov dolarjev nov člen, po katerem se za gradbo železniških

prog Kočevje — Stari trg — Vrbov-sko in St. Janž — Sevnica dovoli iz prvega obroka posojila dva milijona dolarjev. Kredit za končanje te grad-be se bo dovolil iz bodočega posojila, ki se sklene v svrhu gradbe novih železnic.

POINCARÉJEV PRITISK NA RE-PARACIJSKO KOMISIJO.

Pariz, 21. julija. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Poincaré je poslal francoskemu delegatu pri re-paracijski komisiji Duboisu spome-nico, ki jo je izdelal skupno s finan-čnim ministrom Delastyriem in v ka-teri hoče dokazati, da je Nemčija sama kriva sedanjega finančnega položaja. Ministr. predsednik Poin-care pozivlje v svoji spomenici francoskega zastopnika, naj prosi komisijo, da ugotovi načelno krivdo Nemčije, da zahteva novih zastav-

nih pravic in da dovoli Nemčiji od-log pačila, a ne več kot za pet do šest tednov.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V AMERIKI.

Pariz, 21. julija. (Izv.) Kakor po-roča »Chicago Tribune« iz Washing-tona, je bilo radi stavke železničar-jev črtanih iz voznega reda več ne-gu 150 vlakov. Iz posameznih krajev države poročajo o nemirih.

ŽELEZNIŠKE ZAHTEVE NAROD-NEGA SELJAČKEGA KLUBA.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Včeraj so poslanci narodnega seljačkega kluba predložili vladi svoje zahteve glede gradbe železnice Jankova Kli-sura—Merdare in Požarevac—Veliko Gradište. Zahtevali so tudi, da mora narodna skupščina še v tem zaseda-nju izdelati zakon o vojni odškodni-ni. Ako vlada ne ugodí tem zahte-vam, bo narodni seljački klub glasoval proti posojilu in proti proračunu. Ker pa je vlada rešila vprašanje mi-nistra Puclja in ugodila zahtevam sa-mostojne kmetijske stranke, se ni ozirala na te zahteve narodnega se-ljačkega kluba.

BIVŠI MINISTER RADIKAL-IZUMOVIC PROTI POSOJILU.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Dasi je radikalni klub na današnji seji skle-nil, da imajo vsi radikalni poslanci glasovati za ameriško posojilo, je bivši prometni minister Uzunović v svojem govoru na današnji seji na-rodne skupščine to posojilo kritiziral in izjavil, da bo glasoval proti predlogu. Zaradi tega sodijo v poli-tičnih krogih, da je poslanec Uzunović s tem svojim činom izstopil iz radikalnega kluba in da se bo pridružil Stojanu Protiću.

ŠKODA PO BITOLJSKI EKSPLOZIJ.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri je sklenil, da ima vla-da povrniti ono škodo, ki jo je po-vzročila eksplozija municije v Bitolju. Klub je nadalje izvolil odbor, pred katerim naj se minister za so-cijalno politiko dr. Žerjav zagovarja radi znane milijonske afeze z Jadran-sko banko. Ta odbor tvori minister Rafajlovič ter poslanci Reisner, Šumenković in Kecmanović.

PARASTOS ZA POKOJNIM MINI-STROM DRAŠKOVIČEM.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Danes ob 11. uri dopoldne je šla deputacija poslancev kot zastopniki posamez-nih parlamentarnih klubov iz nara-dne skupščine v saborno cerkev, da prisostvuje parastosu za pokojnim ministrom Draškovićem, ki ga je pred enim letom ustrelil v Dedinah Alija Alijagić. Prisotni so bili za-stopniki vseh klubov razen sociali-stov in republikancev. Cerkveni obred je vršil skopljanski škof Var-nava ob asistenci osmih svečenikov. Parastosu so prisostvovali vsi mini-stri, predsedništvo narodne skup-ščine, zastopniki raznih kulturnih, gospodarskih in pridobitnih krogov in velika množica ljudstva. Po pa-rastosu je imel škof Varnava kratek spominski govor.

RATIFIKACIJA MEDNARODNE PO-GODBE O TRGOVINI Z OROŽJEM.

London, 21. julija. (Izv.) Svet zve-ze narodov je sklenil pozvati člane zveze narodov, naj pripravijo vse potrebno za ratifikacijo st. germains-ke konvencije, da se ratifikacijske listine lahko vložijo pri zvezi narodov. To se tiče predvsem vseh signatar-nih držav in Amerike. (Opomba uredništva: Tu omenjena konvencija je bila podpisana 1. 1919 v St. Ger-mainu in se tiče trgovine z orožjem.)

Borzna poročila.

Curli, 21. julija. (Izv.) Berlin 1.09 Newyork 521.25, London 23.23, Pariz 44.10, Milan 24.25, Praga 11.35, Budimpešta 0.35, Zagreb 1.525, Bukarešta 3.30, Varšava 0.085, Dunaj 0.105, avstrijske krone 0.0175, Praga, 21. julija. (Izv.) Dunaj 0.115, Berlin 9.65, Rim 210, Budimpešta 375, Pa-riz 389, London 205, Newyork 45.85, Curli 888, avstrijske krone 0.13, italijanske lire 207.

Zagreb, 21. julija. (Izv.) Devize: Ber-lin 16.50—17, Dunaj 0.23—0.25, Budimpe-šta 5.80—6, Bukarešta 49.50—50, Italija 388—391.25, London (izplačilo) 382.50—383.50, (ček) 0—383, Newyork (ček) 83—84, Pariz 708—710, Praga 189—190, Svica 1600—1657.25, Varšava 1.55—1.60, Valute: ameriški dolarji 82.50—83.50, avstrijske kro-ne 0—0.30, angleški, angleški funti 373—376, nemške marke 20—21, italijanske lire 386—0.

Beograd, 21. julija. (Izv.) Dunaj 0.245, Berlin 16.80, Budimpešta 5.80, Bukarešta 49.25, Italija 386—387, London 372—373, Pariz 680, Praga 187.50, Valute: češkoslo-vaške krone 180, bolgarski levi 51, romun-ski lei 48—48.50.

Pozdrav sokolskemu naraščaj!

Danes pridejo v belo Ljubljano čete sokolskega naraščaja iz cele Slove-nije, iz cele Jugoslavije in iz bratske Čehoslovaške. Po ljubljanskih ulicah bo zabučalo mlado vrvenje, praznično razpoloženje bo zavladalo po naših trgih, nedolžne oči bodo žarele v ognju sokolskega življenja. Prisostvovali bomo vsesplošnemu bratskemu objemu najmlajše jugoslovanske generacije.

V tem pobratimstvu, ki bo, prvič v novi narodni državi, dogodek zgo-dovinskega pomena, kateremu bodo sledili v določenih presledkih mogočnejši in plodnejši, se zrcali veliko nacionalno ozadje sokolskega gibanja. Sokolsko gi-banje, po svojem izvoru in po svojih tendencah, stremi za čimkolektivnejšim udejstvovanjem. Najprvo se je raztegnilo na področje posameznega naroda, od stanu do stanu, nato je preskočilo narodno ozidje ter postalo vseslovansko gibanje. Vsi panslavizmi, od časnikarskega, političnega, kulturnovzajemnega do diplomatičnega in kongresnega, niso dosegli od daleč tistega uspeha, ki ga je zaznamoval panslavizem sokolskega gibanja. Pod okriljem sokolskih idej smo zazrli vseslovansko skupnost kot največjo politično in kulturno idejo slo-vanskega človeka.

Tako je bilo pred vojno. Danes je vseslovanska skupnost pretrgana.

Rusija je vsled notranjega razpada izločena iz slovanskih računov. Pristo-bo drugače. Morebiti v najkrajšem času! Toda sokolsko gibanje je za nas Ju-goslovane dobilo novo nalogo, ki presega po svoji realni važnosti zaenkrat njeno vseslovansko težnjo.

Sokolstvo je vidni nositelj ideje našega državnega edinstva in narodne vzajemnosti! Iz telovadne organizacije se sedaj razvija v nacionalno ustanovo z najvišjo nalogo: naša državnost, priborjena z nadčloveškimi žrtvami, stvor-jena po tisočletnem robovanju, naj se ohrani, naj se razvija, naj se izpopolni. Od ujedinenja sem so se poizkusile raznovrstne krilatice, so se izmislila čudna gesla, toda ostala so brez haska. Proti njim se je narod pokazal ravnodušnega, nesprejemljivega. Toda edinstvo je tu, država je tu in kar je poglavito, sila so tu, ki to edinstvo vzdržujejo, ki ga izpopolnjujejo, ki državo alimirajo. Na eni strani so to sile našega skupnega gospodarstva, vzajemnega kulturnega življenja, skupnega prometa in medsebojnega občevarja. Poleg teh sil pa so še moralni fermenti državnega edinstva in narodne vzajemnosti, v prvi vrsti so-kolsko gibanje, ki je vsenarodna institucija od Soče do Vardarja, od Donave do Jadrana. Na izletih se dokumentira ta skupnost v zanosu in v povzdignjenih čustvih vidi se več kakor telovadni sistem in rekordne točke. Vsi čutimo novo moralno skupnost, narodno vzajemnost, ki budi in vtrjuje našo nacionalno zavest, našo mlado svobodno državnost. To je socialna, narodna in politična dalekosežnost sokolskega gibanja. Te osnovne ideje Sokolstva se zavemo po-sebno pri pogledu na jugoslovanski sokolski naraščaj, ki bo danes in jutri ko-rakal po belih ljubljanskih cestah ter z bohotno prešernostjo klical »Zdravo!« in »Živijo!« mladosti, sokolstvu in jugoslovanstvu.

Če je jugoslovanstvo, kakor smo ga ravnokar očrtali, neodoljivi socialni in nacionalni elekt sokolskega gibanja, tedaj je moralno ozdravljenje njega najsvetlejši individualni učinek. Ravno v naraščajskem sokolskem gibanju se razvidijo tiste duševne osnove, ki so širše, globlje, kakor pa navadni tehnični predpisi telovadnih sistemov.

V Sokolstvu tiče moralne in vzgojne ideje. Kulturni zapad išče že deset-letja takozvano laično moralo, uspešen individualni in državljanski moralni pouk. Kljub vsem naporom njegovih znanstvenikov pa ne more najti eliksirja, ki je potreben sedanjemu materialističnemu svetu.

Sokolska utemeljitelji so ga našli. V sokolsko gibanje so položili tako glo-boke in uspešne etične in vzgojne ideje, da je z njih pomočjo mogoče moralno ozdravljenje družbe in posameznika. Te osnovne baze Sokolstva se zavemo predvsem pri sokolskem naraščaju, pri naraščajskih nastopih. Če pomislimo, kako formalen je po večini naš šolski pouk, kako malo moralnih pobud nudí naše javno življenje, kako malo velikih vzgojnih idej, ki naj podajo hrbenico najintimnejše človeške notranjosti, potem bomo znali spoštovati in ceniti so-kolske vzgojitelje in mladino, ki se tem vzgojiteljem predaja z zanosom, s dis-ciplino, s podrejanjem, s prostovoljno voljnostjo. V središču sokolskega vzgojeslovja je disciplina, je svobodno podrejanje, je volja do razumnega življenja, je trening hotenja, je končno radostno razmerje do sveta, družbe in naroda.

V znamenju teh nacionalnih in kulturnih vrednot naj je naš jugoslovanski in bratski češkoslovaški sokolski naraščaj v beli Ljubljani od srca pozdravljen!

Konec haaške konference.

ENODUŠNO POSTOPANJE ZAPADNIH SIL PROTI RUSIJI.

Haag, 20. julija. (Izv.) Konferen-ca je bila zaključena danes popoldne ob sedemnajstih. Splošno poročilo in poročila podkomisij so bila odobre-na. Dalje je bila na predlog belgijskega zastopnika Cassiera soglasno sprejeta resolucija, v kateri se vlad-am, ki so bile na haaški konferenci zastopane, priporoča, naj ne poma-gajo svojim državljanom, ako bi na-meravali prilitati v Rusiji imetje, ki je pripadalo drugim državljanom in ki je bilo po mesecu novembru leta 1917 brez privolenja prejšnjih lastni-kov ali koncesionarjev zaseženo. Cassier je pristavil, da je ameriški opravnik v Haagu pooblaščen izja-viti, da namerava ameriška vlada pristati na ta sklep in da Amerika ni voljna izpremeniti postopanja, ki se ga je držala doslej.

ZAKASNELI OPTIMIZEM LITVINOVA.

Haag, 21. julija. (Izv.) Kakor po-ročajo listi, je Litvinov pri nekim razgovoru izrazil nado, da se za te-den dni skliče nova konferenca, ki bo dovršila dela, ki jih je začela haaška konferenca, in sicer tako, da bosta z uspehom zadovoljni obe stranki.

Z RUSI POGANJANJA NEMOGOČA.

Haag, 21. julija. (Izv.) V sklepní seji neruske komisije je bilo so-glasno odobreno glavno poročilo, ki ga je podal ameriški zastopnik in ki ugotavlja, da je na tej podlagi nemo-goče in brez pomena nadaljevati po-gajanja z Rusi.

GENERALNA STAVKA V ITALIJI.

Rim, 21. julija. (Izv.) Stavka v Milanu, Turinu, Vercelliju, Alessan-driji, Astiju in Bielli se nadaljuje. Po nekaterih krajih je prišlo do manjših spopadov.

DEMANTI LJENINOVE SMRTI.

Haag, 21. julija. (Izv.) Litvinov je napram novinarjem zavrnil v ino-zemstvu razširjajoče se govorice, da je Ljening umrl.

ANGLIJA ZA MIR V EVROPI.

London, 21. julija. (Izv.) Reuter-jev urad doznava, da je angleška vlada za obsežno rešitev problema francoskih dolgov, kakor tudi vprašanja medvezniških dolgov »Eva ropi ter reparacij bivših sovražni-kov. Dan prihodnjega medvezniškega sestanka za sedaj še ni dolo-čen. Anglija meni, da bi se moral so-stanek vršiti čimprej.

